

| | Skicka vidare

Miljösamverkan Sverige är ett samverkansorgan kring tillsyn, viss prövning och tillsynsvägledning inom miljöbalksområdet. Medverkar gör Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Vi arbetar projektinriktat med aktuella frågor. Samarbetet ska öka samsynen mellan länsstyrelserna och ge en mer enhetlig hantering i tillsyns- och prövningsfrågor över landet. Arbetet ska dessutom stödja länsstyrelserna såväl i rollen som tillsynsvägledare som tillsyns- och prövningsmyndigheter.

Arbetet under året

Under 2021 hade vi sammanlagt 16 olika projekt i gång. Sex av dem avslutades under året. De återstående projekten fortsätter och beräknas bli klara under 2022-2023. Utförlig dokumentation av respektive projekt finns på vår grupparbetsplats.

Den pågående pandemin påverkade vår verksamhet även under 2021. Visserligen är vi sedan många år vana vid att i huvudsak arbeta digitalt men nu har det blivit ännu tydligare hur viktigt det är att mötas ansikte mot ansikte i samma lokal, till exempel vid en projektstart. Under hösten 2021 hade vi åter viss möjlighet att träffas i respektive projektgrupper och det underlättade oerhört.

Följ gärna vårt arbete genom att prenumerera på vårt nyhetsbrev, du hittar det via vår webb. Under 2021 skickade vi ut sex nyhetsbrev.

Medverkan och engagemang

Under 2021 har 67 personer deltagit i våra projektgrupper, från följande organisationer:

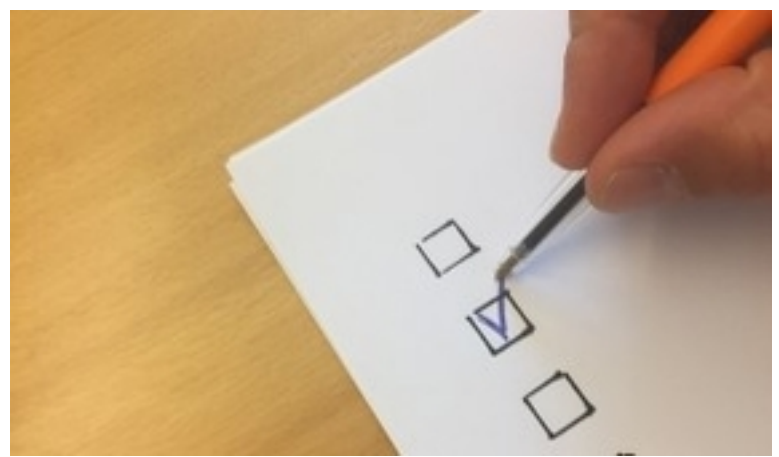
- 65 länsstyrelsemedarbetare från 18 olika länsstyrelser, vilket vi är stolta över
- Två personer från Naturvårdsverket
- Fem projektledare
- Webbredaktör

Tack till alla som bidragit! Inte minst till den stora grupp som medverkat som referenspersoner i de olika projekten.

AVSLUTADE PROJEKT

Checklistor i NikITa

Inom projektet har vi tagit fram checklistor som finns i länsstyrelsens gemensamma handläggarstöd för miljöfarlig verksamhet NikITa. De finns också utlagda på vår webb. För att förenkla tillsynsbesöket för

handläggaren och göra tillsynsbesöken mer enhetliga har vi tagit fram fyra checklistor:

- Förberedelse inför tillsynsbesöket
- Egenkontroll
- Avfallshantering
- Energitillsyn

Foto: Gunbritt Nilsson

Provtagning och flödesmätning vid avloppsreningsverk

Vill du veta resultatet av vår nationella tillsynskampanj vid avloppsreningsverk? Vi har ställt samman en rapport som du kan ta del av på vår webbplats. Där hittar du också vårt uppdaterade handläggarstöd och övrig information om detta projekt som nu är avslutat. Upplägget var ett nytt grepp från Miljösamverkan Sveriges sida med deltagare från såväl länsstyrelser som kommuner. Uppslutningen var mycket god, cirka hälften av alla tillståndspliktiga avloppsreningsverk i landet besöktes i tillsynskampanjen.

Foto: Elin Einarson Lindvall

Illustration: Dietmar Design

Utbildning i miljöbalkstillsyn

I början av 2021 lanserade vi Miljösamverkan Sveriges utbildning i grundläggande miljöbalkstillsyn med föreläsare Mia Jameson. Utbildningen består av åtta avsnitt som finns gratis på vår webb. I slutet av 2021 kompletterade vi utbildningen med ett studiematerial som du också hittar på vår webb.

Foto: Pixabay

Utbildning i domstolsprövning

I detta projekt har vi tagit fram ett handläggarstöd där du hittar en beskrivning över domstolsprocessen som du som handläggare i prövningsärenden för vattenverksamheter behöver ha kunskap om. Det är tänkt att användas under tiden du arbetar med ett prövningsärende, för att underlätta för dig som handläggare och för att du ska veta vad länsstyrelsen har för roll i de olika stegen i en domstolsprocess. Handläggarstödet börjar med en översiktsbild över domstolsprocessen och överklagandeprocessen, sedan följer en beskrivning i text av hela domstolsprocessen. Som ett komplement finns ett antal föreläsningar som du hittar på vår webbplats.

Foto: Ida Edgren

Anmälan och tillsyn av vattenuttag

Här har vi tagit fram ett webbaserat handläggarstöd. Målgruppen är i första hand handläggare på länsstyrelserna, men materialet kan till stora delar även användas av övriga tillsynsmyndigheter för vattenverksamheter. Syftet är att handläggarstödet ska vara en hjälp för att uppnå en bättre kvalitet vid handläggning av anmälningsärenden samt bidra till att fler tillsynsmyndigheter arbetar med egeninitierad tillsyn av vattenuttag. Vi hoppas att både nya och mer erfarna handläggare ska ha nytta och glädje av materialet.

Illustration: Dietmar Design

Att leva med BAT-slutsatser

Vårt handläggarstöd om BAT-slutsatser är tänkt att vara ett hjälpmedel för dig som arbetar med tillsyn av miljöfarlig verksamhet som klassas som industriutsläppsverksamhet. Här finns parallella regelverk i form av villkor i miljöbalkstillstånd och BAT-slutsatser. Allt fler beslutade BAT-slutsatser har nu börjat gälla, därmed kommer fler och fler verksamheter omfattas av de parallella regelverken. För vissa verksamheter gäller dessutom flera BAT-slutsatsdokument. Det är mycket att hålla reda på för såväl tillsynsmyndigheter som verksamhetsutövare. Vi hoppas du ska ha nytta av och hitta svar på dina funderingar inom området i det omfattande handläggarstödet.

PÅGÅENDE PROJEKT

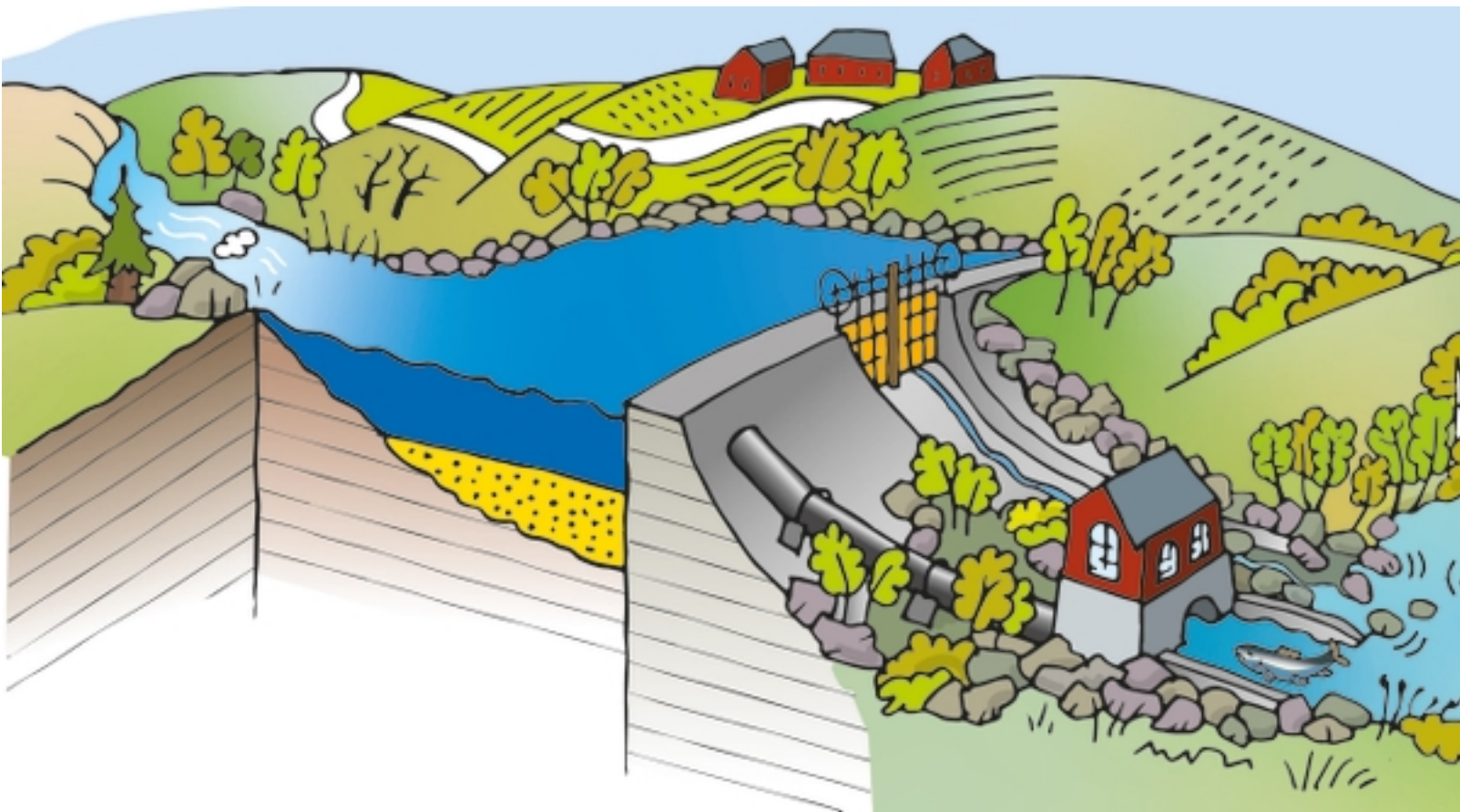

Illustration: Dietmar Design

Rimlig egenkontroll vattenkraft

En del i tillsynen av dammar och vattenkraftverk är att granska verksamhetsutövarens egenkontroll och miljöundersökningar. Det är svårt att fastställa vad som är en rimlig nivå på egenkontrollen, både för handläggaren och för verksamhetsutövaren. Vägledning om minimikrav på egenkontroll, vilka miljöundersökningar som är rimliga att kräva och information om olika typer av kontrollsysten efterfrågas av handläggare. I detta projekt tar vi fram ett handläggarstöd för vad som kan vara en rimlig egenkontroll.

Smartare tillsynsprojekt

Tillsynsprojekt, eller "tillsynskampanjer", är ett effektivt och uppskattat format på tillsynsvägledning. De nationella myndigheterna, med undantag för Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket, har i första hand valt

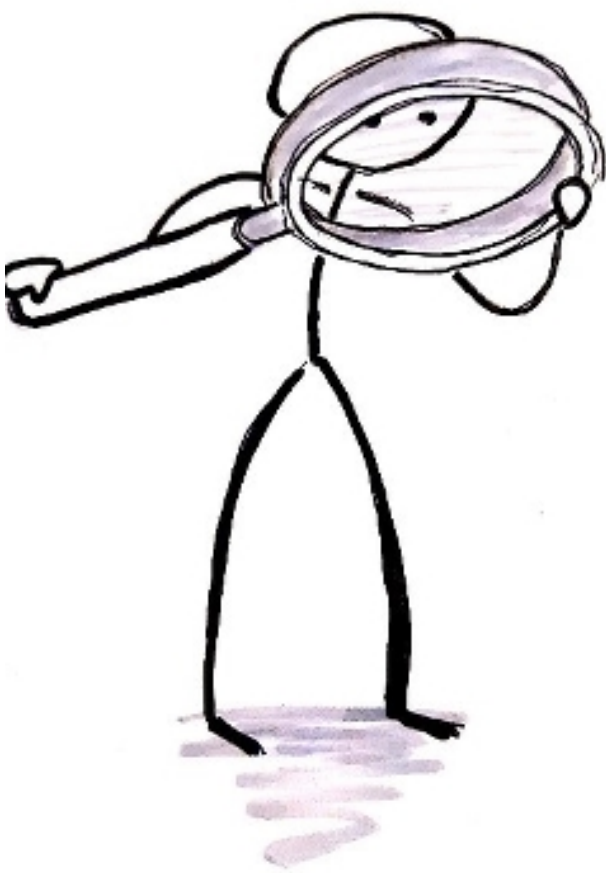

Illustration: Elin Einarson Lindvall

andra metoder att vägleda än genom tillsynsprojekt. Syftet med detta projekt är att starta ett nationellt utvecklingsarbete för att öka antalet nationella och regionala tillsynsprojekt och göra kopplingen mellan tillsynsprojekt och nationella prioriteringar tydligare. I projektet tar vi fram en gemensam metodik för hur vi kan genomföra nationella tillsynskampanjer. Vi diskuterar också i olika former och forum hur vi kan samarbeta mera mellan olika organisationer, till exempel mellan regionala miljösamverkansorganisationer och centrala myndigheter.

Foto: Mats Rydgård

Anmälningsspliktiga vattenverksamheter inklusive våtmarker

Anmälningssärenden om vattenverksamheter är en stor ärendegrupp inom länsstyrelserna. Många olika lagrum berörs. Genom att arbeta fram ett handläggarstöd underlättar vi för såväl handläggare som verksamhetsutövare. Det bidrar till en ökad samsyn över landet och vi får effektivare arbetssätt. I projektet lägger vi stor vikt vid att förbättra gemensamma beslutsmallar för länsstyrelserna.

Illustration: Dietmar Design

PFAS vid deponier

Frågan om utsläpp av PFAS från deponier är aktuell och komplicerad. Många avfallsslag innehåller per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS). Befintliga reningsmetoder vid deponier är inte anpassade för att avlägsna PFAS från lakvattnet. PFAS sprids därför till omgivande mark och vatten där de utgör en risk för människors hälsa och miljön under lång tid framöver. Miljösamverkan Sverige tar fram ett handläggarstöd kring PFAS vid deponier med fokus på lakvatten. Det bygger till stor del på insamlade mätdata från 165 svenska deponier. Vi presenterar bland annat de verktyg som finns för att följa upp och begränsa utflödet.

Foto: Pixabay

Aktualisering av tillsynsplansmodellen

Miljösamverkan Sverige tog fram en modell för tillsynsplan enligt miljöbalken för tio år sedan. Denna behöver uppdateras av flera skäl. Vi kommer att arbeta fram ett underlag som skapar förutsättningar för en likriktad och användbar

tillsynsplansmodell. Modellen ska korrelera med behovsutredningsmodellen, möjliggöra jämförelser mellan länen och genom detta även skapa överblick. Lagens krav på tillsynsplan och tillsyn utgör grunden för modellen. Prioriteringar av tillsynen ska framgå på ett tydligt sätt.

Illustration: Pixabay

Handlingsplaner som verktyg vid tillsyn av förorenade områden

Pågående miljöfarliga verksamheter måste förbättra sin egenkontroll när det gäller förorenade områden. För att uppfylla miljömålen och erhålla högre miljönytta krävs det åtgärder för att komma till rätta med föroreningarna. Projektet ska arbeta fram ett nationellt vägledningsmaterial för att underlätta för tillsynsmyndigheterna att använda metodiken med handlingsplaner. En handlingsplan blir ett hjälpmedel för att verksamhetsutövaren både ska kunna bedriva egenkontroll på ett bra och genomtänkt sätt och verka för att fler förorenade områden blir åtgärdade inom verksamhetsområdet.

Illustration: Pixabay

Villkor för dagvatten från miljöfarliga verksamheter

Det finns ett stort behov av att hitta efterlevnadsbara villkor som myndigheten kan ställa på miljöfarliga verksamheter när det gäller dagvattenhantering. Projektet ska ta fram ett handläggarstöd med bland annat en checklista. Denna checklista kommer att belysa vilken typ av underlag som är vettigt att kräva av verksamhetsutövaren, och vad som måste finnas med i en plan avseende marktekniska undersökningar, avrinningsmönster, egenkontroll, miljökvalitetsnormer, analyser med mera.

Foto: Pixabay

Invasiva främmande arter (IAS)

För att ge handläggare som främst arbetar med invasiva främmande arter lite inspiration och ett forum för diskussioner hölls två föreläsningar under hösten. Den första med två forskare från Lunds universitet som belyste IAS i trädgårdar, forskningsresultat kring trädgårdsintressenters inställning till och kunskap om IAS. Den andra föreläsningen hölls av en miljöjurist och var även ett integrerat diskussionsforum som behandlade den snåriga juridiken kring invasiva främmande arter.

En fälthandbok är under framtagande. Syftet med fälthandboken är att underlätta inrapporteringen och kunskapen om invasiva främmande arter. Fälthandboken vänder sig till all länsstyrelsepersonal som på något sätt utövar tillsyn eller deltar i fältverksamhet, hur stor eller liten insatsen än må vara. Den är enkelt uppbyggd med tydliga och kortfattade fakta, lättsamma men informativa illustrationer samt QR-koder för vidare läsning och enklare inrapportering. Fälthandboken lanseras under vårvintern 2022.

Illustration: Pixabay

Bedömning av miljöpåverkan

Hösten 2021 startade Miljösamverkan Sverige projektet Bedömning av miljöpåverkan. Inom ramen för undersökningssamrådet gör länsstyrelsen en bedömning om ärendet innebär betydande miljöpåverkan eller ej. Ett beslut från länsstyrelsen om betydande miljöpåverkan är inte överklagningsbart och därmed saknas praxis. Vi vill med detta projekt bidra till en ökad samsyn mellan länsstyrelserna när det gäller miljöbedömningar och möjliggöra ett kvalitetssäkrat och likriktat arbetssätt för beslut om betydande miljöpåverkan. Målet för projektet är att få fram ett internt digitalt verktyg som grundar sig på 11-13 §§ i miljöbedömningsförordningen och omfattar 9 och 11 kap. i miljöbalken.

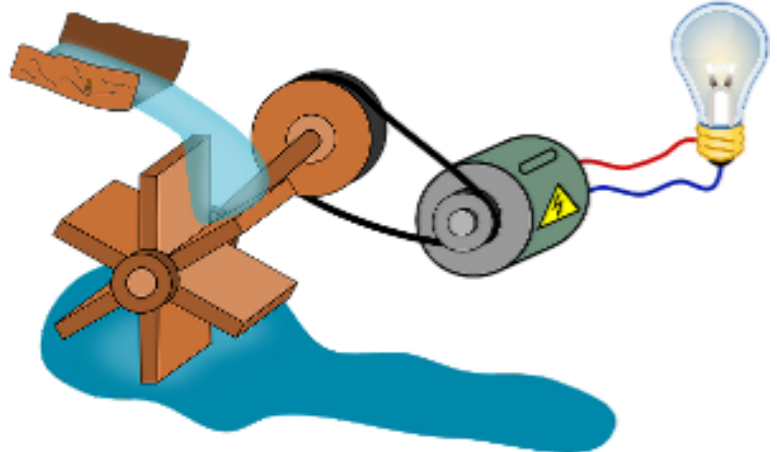

Illustration: Pixabay

Verktyslåda för egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk

Egenkontrollen är generellt bristfällig vid landets vattenkraftverk. Samtidigt bedrivs det inte mycket tillsyn på vattenkraftverken och den tillsyn som bedrivs är inte enhetlig. I början av 2022 avslutas projektet "Rimlig egenkontroll vattenkraft" där ett handläggarstöd tas fram. Som en fortsättning på det projektet har vi startat "Verktyslåda för egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk" där vi ska ta fram en checklista och annat material som behövs för att göra egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk. Alla länsstyrelser kommer att bjudas in att göra tillsyn inom projektets ramar.

Vår webbplats

På vår webbplats publicerar vi information om pågående och avslutade projekt liksom rapporter och annat framtaget material. Via webbplatsen nås även den grupparbetsplats där alla inom länsstyrelserna har behörighet att gå in. Grupparbetsplatsen används av de olika projektgrupperna och här finns mycket material.

> [Miljösamverkan Sverige \(miljosamverkansverige.se\)](https://miljosamverkansverige.se)

Projekt under 2022

Under 2022 planerar Miljösamverkan Sverige att arbeta med följande projekt

- Rimlig egenkontroll vattenkraft
- Smartare tillsynsprojekt
- Aktualisering av tillsynsplansmodellen
- PFAS vid deponier
- Anmälningsskyldiga vattenverksamheter inklusive våtmarker
- Villkor för dagvatten från miljöfarliga verksamheter
- Handlingsplaner som verktyg vid tillsyn av förorenade områden
- Verktyslåda för egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk
- Bedömning av miljöpåverkan
- IAS-mallar
- Utvinningsavfall
- Omprövning av vattenverksamheter
- Ensade ärendeprocesser
- Regeringsuppdrag Effektivare miljötillsyn, deluppdrag 3, Kompetens och utbildning
- Naturtillsyn 2022

Projektledare under 2021, från vänster: Carina Lif, Ingela Höök, Anna Lejon och Sara Wahrby.

Projektledare under 2021

Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län (Verksamhetsledare)

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (Verksamhetsledare)

Anna Lejon, Länsstyrelsen i Västerbottens län

Sara Wahrby, Länsstyrelsen i Östergötlands län

Elin Einarson Lindvall, Länsstyrelsen i Jönköpings län (ej på bilden) till och med maj 2021

Styrgrupp 2021

Elisabet Ardö, Länsstyrelsen i Kronobergs län

Gustav Enander, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Björn Forsberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län

Kristina Nyhlén, Länsstyrelsen i Östergötlands län från och med oktober 2021

Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Marina Wallén Mattsson, Länsstyrelsen i Jämtlands län

Adjungerade medlemmar i styrgruppen

Ingela Hiltula, Naturvårdsverket till och med april 2021

Eva Bergh, Naturvårdsverket från och med maj 2021

Teresia Persson, Jordbruksverket

Johan Stål, Havs- och vattenmyndigheten

Mötesprotokoll samt övriga handlingar finns på Miljösamverkan Sveriges grupparbetsplats.

Miljösamverkan Sverige är en samverkansorganisation för länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Vår verksamhet är inriktad på tillsyns- och prövningsfrågor som rör miljöbalken och närliggande lagstiftningar.

Ansvarig utgivare: Miljösamverkan Sverige, miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Har du fått detta mail vidarebefordrat?

[Starta en egen prenumeration här.](#)

[Så hanterar vi dina personuppgifter](#)

[Avregistrera prenumeration](#)

Följ oss i sociala media

Dela detta utskick

